

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1997-1998

---

5 DECEMBER 1997

**Wetsvoorstel tot wijziging
van artikel 125 van de nieuwe gemeentewet**
(Ingediend door de heer Poty en mevrouw Lizin)

TOELICHTING

Dit voorstel wil aan artikel 125 van de nieuwe gemeentewet een lid toevoegen opdat federale en gewestelijke verkozenen voortaan de bediening van ambtenaar van de burgerlijke stand kunnen vervullen in bepaalde gevallen en onder bepaalde voorwaarden, doch uitsluitend voor het voltrekken van huwelijken.

Behalve in een aantal uitzonderlijke gevallen bepaalt het Burgerlijk Wetboek niet wie de bediening van ambtenaar van de burgerlijke stand vervult. Dat bepalen de administratieve wetten. Volgens artikel 164 van de Grondwet behoren evenwel het opmaken van de akten van de burgerlijke stand en het houden van de registers bij uitsluiting tot de bevoegdheid van de gemeentelijke overheid.

De ambtenaar van de burgerlijke stand is dus het lid van het schepencollege die inzonderheid belast is met het doen nakomen van alles wat de akten van de burgerlijke stand en het houden van de registers betreft. Van rechtswege is dat de burgemeester. Een daartoe aangewezen schepen kan evenwel met die taak worden belast; hij voert dan de titel van schepen van de burgerlijke stand.

Deze machtiging moet worden opgenomen in een bijzonder besluit van het college, behoorlijk overgeschreven in het register van de besluiten. Zo worden de wettelijke bevoegdheden inzake de burgerlijke stand aan de burgemeester onttrokken. Hij neemt die pas opnieuw op wanneer de schepen tijdelijk is verhinderd.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

---

5 DÉCEMBRE 1997

**Proposition de loi modifiant
l'article 125 de la nouvelle loi communale**
(Déposée par M. Poty et Mme Lizin)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition vise à ajouter un alinéa à l'article 125 de la nouvelle loi communale afin que les mandataires fédéraux et régionaux soient autorisés à remplir les fonctions d'officier de l'état civil dans certains cas et sous certaines conditions, pour ce qui concerne exclusivement la célébration des mariages.

En fait, sauf certains cas exceptionnels, le Code civil ne dit pas qui exerce les fonctions d'officier de l'état civil. Cette détermination est faite par les lois administratives. Aux termes de l'article 164 de la Constitution, l'état civil rentre cependant exclusivement dans les attributions des autorités communales.

L'officier de l'état civil est donc le membre du collège échevinal qui s'occupe spécialement de tout ce qui concerne les actes et la tenue des registres de l'état civil. C'est de droit le bourgmestre. Toutefois, ces fonctions peuvent être confiées à un échevin délégué, qui prend le nom d'échevin de l'état civil.

La délégation doit faire l'objet d'un arrêté spécial du collège dûment transcrit au registre des délibérations. Par le fait de cette délégation, le bourgmestre est dessaisi de ses attributions légales en manière d'état civil. Il ne les reprend que si l'échevin est momentanément empêché.

Aangezien het vooral in grote gemeenten praktisch onmogelijk is dat de ambtenaar van de burgerlijke stand al zijn taken uitvoert, kan hij daartoe aangewezen gemeentelijke ambtenaren belasten met sommige taken, die de wet limitatief opsomt.

Is de ambtenaar dus tijdelijk verhinderd, dan wordt hij vervangen door de burgemeester, door een andere schepen of zelfs door een raadslid in de volgorde van de onderscheiden benoemingen. Deze vervanging geschiedt van rechtswege en krachtens de wet, zonder dat er een machtiging van het college nodig is. De door de vervanger opgemaakte akte moet vermelden dat de ambtenaar van de burgerlijke stand verhinderd is en eventueel dat de schepenen of raadsleden die aan de vervanger voorafgaan in de volgorde van de onderscheiden benoemingen verhinderd zijn, doch motiveerbaar hoeft niet.

De taak van de ambtenaar van de burgerlijke stand bestaat er niet alleen in de door de wet voorgeschreven akten te ontvangen en op te maken. Hij moet onder meer nagaan of de geboorte en het overlijden hebben plaatsgevonden, de erkenning van een kind meedelen aan de echtgenoot van de ouder van dat kind, toezien op het bijhouden van de registers en het bewaren van de registers neergelegd in het gemeentehuis, de overschrijvingen en de meldingen op de kant laten aanbrengen voorgeschreven door de wet of door de rechter, uittreksels laten afgeven aan eenieder die daarom verzoekt,...

Volgens de artikelen 1 en 8 van de wet van 26 december 1891 is hij eveneens belast met de afkondiging en de voltrekking van de huwelijken.

Dit voorstel wil aan kamerleden of senatoren die hun woonplaats in de gemeente hebben, de kans bieden incidenteel huwelijken te voltrekken wanneer de gemachtigde ambtenaar, de burgemeester, de schepen of het raadslid verhinderd zijn.

Thans is het immers zo dat aan deze verkozenen met een woonplaats in de gemeente gevraagd kan worden de plechtigheid te leiden bij een gouden bruiloft, maar zij kunnen zeker geen huwelijken voltrekken. Nochtans moeten ook zij een eed afleggen zoals de gemeentelijke verkozenen.

Aangezien de afkondiging van de huwelijksakten tot de bevoegdheid van de gemeentelijke overheid blijft behoren, gaat de voorgestelde maatregel niet in tegen artikel 164 van de Grondwet, te meer omdat het gebruik de regels van het Burgerlijk Wetboek heeft gewijzigd en omdat de documenten vóór de voltrekking van het huwelijk worden voorbereid door de diensten van de burgerlijke stand en nadien ook nog vaak door deze diensten worden aangevuld.

Overigens kan er hier ook helemaal geen sprake van zijn dat derden zich de taak van ambtenaar van de burgerlijke stand aanmatigen omdat de voorgestelde

Étant donné que l'officier de l'état civil, surtout dans les communes importantes, ne saurait matériellement remplir toutes les tâches qui lui incombent, il peut en déléguer certaines, limitativement énumérées par la loi, à des agents communaux spécialement désignés.

Donc, en cas d'empêchement momentané du titulaire, c'est le bourgmestre, ou un autre échevin, ou même un conseiller communal, choisi dans l'ordre des nominations respectives, qui le remplace. Ce remplacement a lieu de plein droit, en vertu de la loi, et sans qu'il soit besoin d'une délégation du collège. L'acte reçu par le titulaire intérimaire doit mentionner l'empêchement de l'officier de l'état civil, et éventuellement celui des échevins ou conseillers qui précèdent le remplaçant dans l'ordre des nominations, mais non le motiver.

Les fonctions de l'officier de l'état civil ne se bornent pas à recevoir et à dresser les actes que la loi prescrit. Il doit notamment vérifier le fait de la naissance et du décès, notifier la reconnaissance d'un enfant au conjoint de l'auteur de celle-ci, veiller à la tenue des registres, et à la conservation de ceux déposés à la maison communale, y faire les transcriptions et mentions marginales ordonnées par la loi ou le juge, en délivrer les extraits à tout requérant,...

Aux termes des articles 1er et 8 de la loi du 26 décembre 1891, il est également tenu de procéder à la publication et à la célébration des mariages.

La présente proposition vise à ce qu'un député ou un sénateur, domicilié dans la commune, puisse ponctuellement célébrer les mariages en cas d'empêchement de l'officier délégué, du bourgmestre, échevin ou conseiller.

En effet, ces mandataires, domiciliés dans la commune, peuvent être désignés pour célébrer les noces d'or mais ils ne peuvent en aucun cas célébrer les mariages. Pourtant, comme les élus communaux, ils doivent prêter serment avant d'entrer en fonction.

Étant donné que la publication des actes de mariage resterait bien du ressort de l'autorité communale, la mesure proposée n'entre pas en contradiction avec l'article 164 de la Constitution d'autant que l'usage a modifié les règles du Code civil et que les documents sont préparés par les bureaux de l'état civil avant la célébration, et souvent complétés par après.

Par ailleurs, il n'est nullement question d'usurpation par un tiers des fonctions d'officier de l'état civil puisque la modification proposée qui ne devrait

wijziging, die alleen in uitzonderlijke omstandigheden toepassing krijgt, alleen op de huwelijksceremonie slaat. Artikel 75 van het Burgerlijk Wetboek (wet van 7 januari 1908, artikel 1) regelt de procedure van deze ceremonie.

Op de dag van de voltrekking van het huwelijk doet de ambtenaar van de burgerlijke stand aan de toekomstige echtgenoten voorlezing van de stukken die zij hebben moeten afgeven, alsook van hoofdstuk VI van de titel «het huwelijk» betreffende de wederzijdse rechten en verplichtingen der echtgenoten. Vervolgens ontvangt hij van elke partij de verklaring dat zij elkaar willen aannemen tot echtgenoten. Hij verklaart in naam van de wet dat zij door de echt verbonden zijn en maakt daarvan dadelijk een akte op.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 125 van de nieuwe gemeentewet wordt aangevuld met een vierde lid, luidende :

«Zijn deze personen verhinderd, dan kunnen zij voor de voltrekking van een huwelijk incidenteel worden vervangen door een lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers, door een senator of door een lid van een gemeenschap- of gewestraad, die sedert ten minste zes maanden zijn woonplaats in de gemeente heeft.»

Art. 3

Deze wet treedt in werking op de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Intervenir que dans des circonstances exceptionnelles ne concerne en fait que la cérémonie du mariage. La procédure de cette cérémonie est déterminée par l'article 75 du Code civil (loi du 7 janvier 1908, article 1er).

Au jour de la célébration, l'officier de l'état civil donne lecture aux futurs époux des pièces que ceux-ci ont dû fournir, ainsi que du chapitre VI du titre du mariage, relatif aux droits et devoirs respectifs des époux. Il reçoit ensuite de chacun d'eux la déclaration qu'ils veulent se prendre pour mari et femme; il prononce au nom de la loi qu'ils sont unis par le mariage, et en dresse acte sur le champ.

Francis POTY.
Anne-Marie LIZIN.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 125 de la nouvelle loi communale est complété par un quatrième alinéa, libellé comme suit :

«En cas d'empêchement de ceux-ci, ils peuvent être remplacés ponctuellement, pour la célébration des mariages, par un membre de la Chambre des représentants, par un sénateur ou par un membre d'un Conseil de communauté ou de région, domicilié dans la commune depuis au moins six mois.»

Art. 3

La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Francis POTY.
Anne-Marie LIZIN.